

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 519

van **JOS D'HAESE**

datum: 1 maart 2023

aan **ZUHAL DEMIR**

VLAAMS MINISTER VAN JUSTITIE EN HANDHAVING, OMGEVING, ENERGIE EN TOERISME

Gedropte klanten energieleveranciers - Toekenning ontradingstarief

Wanneer consumenten die geen recht hebben op het sociaal tarief hun energiefacturen niet meer betalen door financiële moeilijkheden, worden ze na verloop van tijd door hun leverancier 'gedropt'. Hierdoor moet netbeheerder Fluvius als sociale leverancier optreden. De levering van gas en elektriciteit gebeurt vanaf dan aan een duur ontradingstarief, genaamd 'standaardtarief netbeheerder'. Dit tarief wordt door de Commissie voor de Regulering van de Elektriciteit en het Gas (CREG) bepaald.

Het tarief moet mensen aansporen om zo snel mogelijk opnieuw een energiecontract af te sluiten bij een commerciële leverancier. Uit de praktijk blijkt echter dat het ontradingstarief zo duur is dat de schulden bij gezinnen zodanig snel opbouwen dat ze de facto met hogere schulden naar een budgetmeter worden geduwd. In de andere gewesten van dit land bestaan mechanismen om energiegebruikers sneller te beschermen tegen energieschulden door sneller het sociaal tarief toe te kennen met een regionaal statuut 'beschermd klant'.

1. Hoe staat de minister tegenover de huidige prijzen van het ontradingstarief?
2. Overweegt de minister om ook een regionaal statuut 'beschermd klant' in te voeren, om mensen met energieschulden te beschermen tegen het dure ontradingstarief?

**Vlaams
Parlement**

ANTWOORD

op vraag nr. 519 van 1 maart 2023

van **JOS D'HAESE**

1. Zoals u terecht aangeeft, behouden klanten met het sociaal tarief hun recht op dit tarief, ook als ze klant worden bij de netbeheerder, Fluvius.

Wat het standaard tarief betreft, soms ook het "ontradingstarief" genoemd, verwijs ik eerst naar de discussie die we over hetzelfde onderwerp in commissie leefmilieu hebben gehouden vorig jaar op 20 april naar aanleiding van een vraag van dhr. Aerts. Ik heb toen geantwoord dat ik zou wachten op meer informatie van Fluvius en VREG.

Het zogenaamde "ontradingstarief" is het standaardtarief dat de distributienetbeheerder aanrekent aan klanten zonder sociaal tarief en die de netbeheerder belevt. De federale energieregulator CREG is verantwoordelijk voor de bepaling van dit tarief.

Om de drie maanden wordt dit standaardtarief berekend op basis van een gemiddelde marktprijs van de maand die voorafgaat aan het nieuwe trimester. Omwille van deze berekeningswijze loopt het standaardtarief wat na op de marktprijzen. Als de marktprijzen stijgen is het standaardtarief relatief goedkoop, als de marktprijzen dalen is het standaard tarief relatief duur. Gemiddeld is het standaard tarief echter 'marktconform', zeker niet te duur, hoogstens ontradend. Het is – ik moet het nog eens herhalen – niet de bedoeling dat klanten zich nestelen bij Fluvius met een goedkoop tarief.

In globo vind ik het systeem met een sociaal tarief en een standaardtarief een goed systeem: het vermijdt dat vele burgers plots geen elektriciteit of aardgas meer zouden krijgen. Het sociaal tarief is altijd zeer laag, het standaard tarief is inderdaad licht ontradend. Klanten met het standaardtarief die schuldenvrij zijn, kunnen best zo snel mogelijk terugkeren naar een commerciële leverancier.

Sinds juli 2022 komen nieuw gedropte klanten voor elektriciteit onmiddellijk in voorafbetaling bij Fluvius, waardoor de kans op schuldopbouw quasi nihil is. Hierdoor kunnen deze huishoudens veel sneller terug overstappen naar een voordeliger contract in de commerciële markt, wat één van de centrale bedoelingen van de optimalisatie van de sociale openbare dienst verplichtingen is.

2. Op basis van overleg met Fluvius, VREG en VEKA en na een bespreking bij SAAMO specifiek over het standaardtarief, zijn een aantal pistes te overwegen of worden bepaalde werkwijzen al toegepast om klanten met betalingsproblemen beter op te vangen:
 - Op het eerste gezicht ben ik eerder voorstander van een gerichte aanpassing op het federale niveau van de berekeningswijze van het standaardtarief. Vorig jaar signaleerde ik aan de federale collega's dat een maandelijkse berekening in de plaats van een trimestriële het nalopend effect kan temperen. Ook de gehanteerde formule kan worden aangepast zodat de kloof kleiner wordt. Ik stuurde hiervoor in september 2022 een brief naar federaal minister Dermagne. Ik heb nog geen antwoord ontvangen op deze brief.
 - Het sociaal tarief is nu een duidelijk afgelijnde groep: je hebt wel of niet recht op het tarief. Ik hoor dat de federale regering nadenkt over een meer progressief

systeem waardoor de mogelijk 'net bijna kwetsbare' gezinnen die nu niet in aanmerking komen, toch in zekere mate in aanmerking te laten komen voor een lager tarief. Dit lijkt een interessante piste. Opnieuw: dit is een federale bevoegdheid.

- Het mechanisme van voorafbetaling loopt in Vlaanderen nu reeds negen maanden. Tot op heden, ook tijdens deze moeilijke winter, lijkt dit systeem vlot te lopen en dus schuldopbouw te vermijden. Ik wil hier nog wachten hoe dit verder evolueert. Misschien kunnen we dit systeem uitbreiden naar aardgas.
- Een andere optie, ook gesuggereerd met SAAMO, is een combinatie van de voorafbetaling met de commerciële leverancier, in plaats van een 'drop' naar Fluvius. FEBEG en VEKA zitten nu vrijdag bij SAAMO om over het standaardtarief te overleggen. Dit lijkt een optie die we verder moeten onderzoeken.
- Ik verwijs ook naar Eeklo, waar een interessant proefproject loopt. In samenwerking met de stad en het OCMW van Eeklo, kunnen klanten van Fluvius klant worden van Ecopower aan een lager tarief dan het standaardtarief. Het proefproject wil nu de testgroep 20 gezinnen uitbreiden naar 100 gezinnen. Dit is één van de vormen van een actieve begeleiding van de klanten van Fluvius terug naar de commerciële markt.
- Fluvius en de OCMW's gaan nog beter samenwerken. Op basis van de digitale budgetmeter is een gerichte opvolging van de zelfafsluitingen mogelijk. Dit laat het OCMW toe om proactief en gericht bepaalde personen te contacteren en waar nodig te helpen.

Ik krijg maandelijks de cijfers van Fluvius over hun opdracht als sociale leverancier, gaande van het aantal klanten van Fluvius tot het aantal procedures LAC (Lokaal adviescomité). Ook na de zeer hoge prijzen van vorig jaar, en de ganse crisis die we nu al een jaar meemaken, zijn alle cijfers eerder stabiel: er zijn geen dramatische stijgingen of klachten. Het systeem werkt goed: de 170 rechtstreeks betrokken werknemers van Fluvius en de vele medewerkers van de OCMW's zijn professionele dienstverleners voor 82.000 gezinnen (burgers) die klant zijn bij Fluvius.

Ik reken intussen op een positief antwoord van de federale collega's. Tegelijk vraag ik aan VEKA, VREG en Fluvius om de verdere mogelijkheden van voorafbetaling te onderzoeken, waarbij steeds het evenwicht moet bewaakt worden tussen een onaanvaardbare schuldopbouw en de mogelijkheid om elektriciteit en aardgas te blijven verbruiken. Ook het OCMW heeft een hierbij een belangrijke rol: de echt kwetsbare gezinnen (en dat zijn er veel minder dan 82.000) moeten begeleid worden. Het afsluiten van verbruikers via de LAC-procedure moet de uitzondering blijven.

Ik zie vandaag dus net als vorig jaar geen reden om een 'regionaal sociaal tarief' in te voeren.